

Η Αυθεντικότητα των Διαλόγων στα Βιβλία Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας

Παύλος Παύλου, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Περίληψη

This study focuses on the authenticity of dialogues found in books of Greek as a Foreign Language (GFL). First, the various criteria for authenticity are identified and discussed with reference to Greek. Then various excerpts from GFL books are evaluated against some of the criteria mentioned earlier. In brief, the criteria under discussion include, among others, the use of discourse markers, rules of conversational management, quantity of information furnished by each interlocutor, background noise etc. The study shows that the majority of the dialogues found in books of GFL do not fulfil the criteria for authenticity but, at the same time, it is observed that more recently published books are more likely to include authentic dialogues. At the end, recommendations for improving the authenticity of such dialogues are provided.

Επικοινωνιακή Μέθοδος

Τα τελευταία τριάντα χρόνια ο στόχος διδασκαλίας της μητρικής ή ξένης γλώσσας εστιάζεται στην απόκτηση επικοινωνιακής ικανότητας. Η επικοινωνιακή ικανότητα περιλαμβάνει όχι μόνο τη γνώση της δομής της γλώσσας (linguistic/grammatical competence) (που παραδοσιακά εθεωρείτο ταυτόσημη με, και ως μοναδικό κριτήριο για τη γνώση μιας γλώσσας) αλλά και άλλες πτυχές ικανότητας που, συνολικά, επιτρέπουν στον ομιλητή να αποδώσει και να ερμηνεύσει μηνύματα και να διαπραγματευτεί διαπροσωπικά έννοιες σε συγκεκριμένες καταστάσεις (Hymes, 1972). Οι επιπρόσθετες ικανότητες στις οποίες αναφέρεται ο Hymes είναι η ικανότητα παραγωγής και κατανόησης συνεχούς λόγου (discourse competence), η ικανότητα κατανόησης και εφαρμογής των κοινωνικο-πολιτισμικών κανόνων που διέπουν μια γλώσσα (sociolinguistic competence), καθώς και η ικανότητα χρήσης (ανάκλησης) εξουδετερωτικών/αντισταθμιστικών στρατηγικών σε περιπτώσεις όπου η επικοινωνία κινδυνεύει να καταρρεύσει λόγω ανεπαρκούς ικανότητας ή άλλων παραγόντων (strategic competence). Η θεωρία της επικοινωνιακής ικανότητας οδήγησε στην ανάπτυξη μιας νέας μεθόδου διδασκαλίας της γλώσσας, η οποία ονομάστηκε επικοινωνιακή. Τα κυριότερα χαρακτηριστικά αυτής της μεθόδου είναι σύμφωνα με τον Brown (2000: 266) τα ακόλουθα:

- α) Οι στόχοι διδασκαλίας εστιάζονται σε όλα τα είδη ικανοτήτων και όχι μόνο στη γνώση της δομής της γλώσσας
- β) Οι τεχνικές διδασκαλίας έχουν ως στόχο να εξοικειώσουν το μαθητή με την πραγματολογική, αυθεντική και λειτουργική χρήση της γλώσσας σε καταστάσεις μεστές νοήματος.
- γ) Ευχέρεια λόγου (fluency) και ακρίβεια (accuracy) θεωρούνται ότι συμπληρώνουν η μια την άλλη και αποτελούν το θεμέλιο των επικοινωνιακών τεχνικών.
- δ) Ο ανώτερος στόχος είναι η χρήση της γλώσσας από το μαθητή ως αποδέκτη και ως παραγωγό σε καταστάσεις για τις οποίες δεν έχει εξασκηθεί ή προετοιμαστεί.

Η χρησιμότητα του αυθεντικού εποπτικού υλικού

Όπως έχει αναφερθεί πιο πάνω, ένα από τα χαρακτηριστικά της επικοινωνιακής μεθόδου για τη διδασκαλία ξένων γλωσσών είναι η αυθεντικότητα του λόγου, προφορικού και γραπτού, στον οποίο εκτίθεται ο μαθητής. Ο Widdowson (1996) υποστηρίζει ότι η ιδέα της αυθεντικότητας πηγάζει με φυσικό τρόπο από τον επικοινωνιακό προσανατολισμό στη διδασκαλία της γλώσσας. Η επαφή με αυτό το είδος γλώσσας επιτυγχάνεται μέσω του διδάσκοντος, του περιβάλλοντος και του εποπτικού υλικού μέσα στην τάξη. Σε πολύ γενικές γραμμές, αυθεντικό εποπτικό υλικό είναι το υλικό το οποίο δεν έχει εκπονηθεί ειδικά για τη διδασκαλία της γλώσσας σε μη φυσικούς ομιλητές.

Ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για να αναπτύξει ο μαθητής μια συγκεκριμένη επικοινωνιακή ικανότητα είναι να εξασκήσει αυτή την ικανότητα μέσα στην τάξη. Αυτό, με τη σειρά του, μπορεί να γίνει κατορθωτό εάν το εποπτικό υλικό που χρησιμοποιείται κατά την εξάσκηση είναι αυθεντικό, δηλαδή προσεγγίζει ή ταυτίζεται με τον κώδικα τον οποίο χρησιμοποιούν οι φυσικοί ομιλητές έξω από τον τεχνητό μικρόκοσμο της τάξης. Αν ο στόχος της διδασκαλίας είναι να κατανοούν οι μαθητές προφορικά και γραπτά κείμενα όπως αυτά χρησιμοποιούνται από μια πραγματική γλωσσική κοινότητα, τότε πρέπει να προσφέρεται στους μαθητές η ευκαιρία να εργάζονται με τέτοιου είδους κείμενα μέσα στην τάξη.

Όταν είναι δύσκολο να βρούμε αυθεντικό υλικό τότε είμαστε υποχρεωμένοι να το παράξουμε οι ίδιοι. Σε αυτή τη περίπτωση, χρειαζόμαστε πολλή προσοχή ούτως ώστε το προϊόν της εργασίας μας να συνάδει, όσο το δυνατό πιο πολύ, με τα χαρακτηριστικά του αυθεντικού υλικού.

Αυθεντικότητα της γλώσσας στα εποπτικά υλικά διδασκαλίας/εκμάθησης ξένων γλωσσών.

Διάφορες μελέτες με θέμα την αυθεντικότητα της γλώσσας στα διάφορα εποπτικά υλικά διδασκαλίας ξένων γλωσσών και ειδικότερα της Αγγλικής ως ξένης/δεύτερης γλώσσας έχουν καταδείξει ότι η πλειονότητα αυτών των εποπτικών υλικών παρουσιάζαν, μέχρι και πολύ πρόσφατα, έναν κώδικα, ο οποίος απείχε κατά πολύ από αυτό που χρησιμοποιούν οι φυσικοί ομιλητές και που θα έπρεπε να ήταν ο στόχος της διδασκαλίας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τους Scotton και Bernstein (1988), οι φυσικοί διάλογοι είναι πολύ πιο πλούσιοι γλωσσικά και πολύ πιο πολύπλοκοι από ό,τι παρουσιάζονται στα βιβλία. Οι φυσικοί διάλογοι προβάλλουν πιο πολύπλοκες νοητικές και διεπιδραστικές απαιτήσεις από ό,τι οι διάφοροι διάλογοι που εμφανίζονται στα βιβλία. Το ερώτημα λοιπόν είναι ποια χαρακτηριστικά πρέπει να διαθέτει ένα απόσπασμα γραπτού ή προφορικού λόγου για να μπορεί να χαρακτηριστεί ως αυθεντικό. Απάντηση στο ερώτημα αυτό δίνει η συζήτηση που ακολουθεί.

Η αυθεντικότητα της γλώσσας των διαλόγων

Αρχικά, θα ήθελα να διευκρινίσω ότι ο όρος διάλογος, όπως χρησιμοποιείται σε αυτή την εργασία, αναφέρεται σε κάθε λεκτική συνδιαλλαγή μεταξύ δύο ή περισσότερων ατόμων και καλύπτει συναφείς όρους, όπως συνομιλία, συζήτηση, κουβέντα κ.τ.λ. Οι συζητήσεις (μεταξύ δύο ή περισσότερων συνομιλητών) χρησιμοποιούνται παραδοσιακά από τις περισσότερες μεθόδους διδασκαλίας ξένων γλωσσών σε όλα τα στάδια της διαδικασίας της διδασκαλίας (παρουσίαση, εξάσκηση, εξέταση κ.τ.λ.). Η συχνή χρήση

των συζητήσεων καθιστά αναγκαίο οι συζητήσεις αυτές να είναι όσο το δυνατό γίνεται πιο αυθεντικές, να πλησιάζουν δηλαδή όσο πιο πολύ γίνεται τη φύση των συζητήσεων στις οποίες συμμετέχουν οι φυσικοί ομιλητές της γλώσσας στις καθημερινές τους επικοινωνιακές αλληλοεπιδράσεις.

Χαρακτηριστικά Αυθεντικότητας

Σε σχέση με τον προφορικό λόγο οι Porter και Roberts (1987) επισημαίνουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά τα οποία καθιστούν τη γλώσσα των βιβλίων και άλλων εποπτικών μέσων, όπως μαγνητοταινίες και βιντεοταινίες, πολύ διαφορετική από την αυθεντική γλώσσα που χρησιμοποιούν οι φυσικοί ομιλητές της αγγλικής. Πιο κάτω παρουσιάζονται μερικά από αυτά τα χαρακτηριστικά και μερικά σχετικά παραδείγματα από βιβλία ελληνικής ως ξένης γλώσσας.

Επιτονισμός

Υπάρχει η τάση να αναπαράγεται ένα είδος επιτονισμού που θυμίζει μια μητέρα που χαριτολογεί υπομονετικά με το χαϊδεμένο παιδάκι της.

Προφορά

Χρησιμοποιείται η προφορά μιας συγκεκριμένης διαλέκτου (Received Pronunciation) η οποία, αν και διατηρεί το υψηλότερο γόητρο ανάμεσα στις αγγλικές διαλέκτους, ομιλείται από μια πολύ μικρή μειονότητα όχι μόνο ανάμεσα στους φυσικούς ομιλητές της αγγλικής αλλά ακόμη ανάμεσα στους μη στους φυσικούς ομιλητές. Τελευταία ωστόσο η υπόσταση των διαλέκτων γόητρου τίθεται υπό αμφισβήτηση. Οι Trudgill και Hughes (1979) υποστηρίζουν ότι τα άτομα τα οποία μαθαίνουν μια ξένη γλώσσα πρέπει να εκτίθενται το λιγότερο σε μια επιπρόσθετη διάλεκτο πέραν της διαλέκτου γόητρου. Η τάση αυτή εκδηλώθηκε έμπρακτα πρόσφατα με τις εκδόσεις των Ball (1997), Russ (1995) και Stewart (1999) για τα Γαλλικά, Γερμανικά και Ισπανικά αντίστοιχα.

Εκφορά/Αρθρωση

Η γλώσσα αρθρώνεται με υπερβολική ακρίβεια, με αποφυγή φυσικών φωνολογικών διαδικασιών, κάτι που δεν συμβαίνει στην πραγματικότητα.

Δομική Επανάληψη

Μια λεκτική πράξη ή ένα γραμματικό φαινόμενο επαναλαμβάνεται με ενοχλητική συχνότητα για σκοπούς εμπέδωσης, κάτι που και πάλι θα φαινόταν αφύσικο σε ένα φυσικό ομιλητή. Ο διάλογος που ακολουθεί χρησιμεύει ως παράδειγμα του φαινομένου αυτού. Επίσης είναι πολύ σύντομος και εκτός περικειμένου (decontextualised). (Από το *Ξέρετε Ελληνικά*, 1989)

- A- Ποιος σπουδαστής ξέρει ελληνικά;
B- Μόνο εγώ ξέρω.
A- Ποιοι σπουδαστές ξέρουν αγγλικά;
B- Πολλοί σπουδαστές ξέρουν αγγλικά.

Πλήρεις προτάσεις

Αποφεύγεται, επιμελώς, η χρήση ημιτελών προτάσεων. Η διατύπωση των ιδεών γίνεται μέσω προσεγγμένων, πλήρων, απλών και γραμματικά άρτιων και ευδιάκριτων προτάσεων. Η έκφραση ιδεών και εννοιών μέσω μιας τέτοιας ολοκλήρωσης των προτάσεων είναι σπάνια στην καθημερινή φυσική ομιλία. Όλα τα βιβλία που

αποτελέσαν το αντικείμενο της παρούσας μελέτης (βλέπε παράρτημα Α) παρουσιάζουν το φαινόμενο των πλήρων προτάσεων, εκτός από μερικές εξαιρέσεις όπως το ακόλουθο παράδειγμα. (Από *Τα Νέα Ελληνικά για Ξένους*, 1994)

- A- Παρακαλώ, μία μοσχαράκι με σπανάκι.
B- Λυπάμαι, κύριε, τελείωσε.
A- Τότε, φέρτε μου μία ...
B- Ξέρετε, πολλά από τα φαγητά που γράφει ο κατάλογος τελείωσαν, γιατί είναι περασμένη η ώρα.
(συνεχίζεται)

Ευδιάκριτη κατανομή σειράς ομιλίας

Οι ομιλητές αναμένουν επιμελώς να τελειώσει ο προηγούμενος ομιλητής προτού λάβουν αυτοί το λόγο. Είναι γνωστό ότι αυτή η διαδικασία σπάνια τηρείται από τους φυσικούς ομιλητές στην καθημερινή χρήση της γλώσσας. Οι ομιλητές συχνά διακόπτουν τους συνομιλητές τους και συχνά τα λεγόμενα ενός ομιλητή καλύπτουν πλήρως ή μερικώς τα λεγόμενα του συνομιλητή του. Όλα τα βιβλία που χρησιμοποιήθηκαν για την έρευνα αυτή παρουσιάζουν το φαινόμενο αυτό με μερικές εξαιρέσεις όπως το πιο πάνω παράδειγμα.

Ρυθμός

Ο ρυθμός εκφοράς του λόγου είναι ομοιόμορφος και συνήθως αργός. Τα δύο αυτά χαρακτηριστικά δεν αντιπροσωπεύουν τον ποικίλο και συχνά γοργό ρυθμό στη φυσική ομιλία.

Ποσότητα λόγου

Κάθε φορά που λαμβάνουν το λόγο οι ομιλητές λένε λίγα και η κατανομή της ομιλίας είναι ίση. Αυτό το φαινόμενο σπάνια συναντάται στη φυσική ομιλία όπου ένας ομιλητής μπορεί να επιλέξει να μιλήσει πολύ περισσότερο ή πολύ λιγότερο από το συνομιλητή του. Για παράδειγμα, στο ακόλουθο απόσπασμα υπάρχει ίση κατανομή ομιλίας. (Από *Ελληνικά Τώρα 1 + 1*, 1993)

- Μαρία: Ελένη, πού ήσουν χτες το απόγευμα.
Ελένη: Πήγα στα μαγαζιά.
Μαρία: Μόνη σου;
Ελένη: Όχι, δεν ήμουν μόνη μου. Ήμουν με την Αλίκη.
Μαρία: Ψώνισες τίποτα;
Ελένη: Αγόρασα μια μπλούζα θαύμα.
Μαρία: Τι χρώμα;
Ελένη: Μπλε με πράσινες ρίγες. Και έπειτα μας περίμενε ο Κώστας και πήγαμε στο Κινηματογράφο.
(συνεχίζεται)

Δείκτες λόγου (discourse markers)

Η φυσική ομιλία περιέχει πολλά στοιχεία τα οποία "δεν λειτουργούν απλά ως μηχανισμοί συνοχής, αλλά υποδηλώνουν κειμενικές σχέσεις σε όλα τα επίπεδα του λόγου" (Γεωργακοπούλου και Γούτσος, 1999: 129). Αντίθετα η παρουσία τέτοιων στοιχείων στους διαλόγους βιβλίων ξένων γλωσσών είναι πολύ ισχνή. Το παράδειγμα

που ακολουθεί παρουσιάζει μια μεμονωμένη περίπτωση που χρησιμοποιείται δείκτης λόγου. (Από **Ελληνικά Τώρα 1 + 1**).

(προηγείται κείμενο)

Κώστας: Είχαμε ραντεβού στις οκτώ παρά τέταρτο μπροστά από τον κινηματογράφο Παλλάς και η ώρα είναι οκτώ και είκοσι και την περιμένω ακόμα!

Κυρία Κατίνα *A*, παιδί μου, δεν την ξέρεις την Ελένη. Θα σε περιμένει στην πλατεία.

Κώστας *Aaa*, κυρία Κατίνα! Νάτη! Είναι μαζί με την Αλίκη. Τις βλέπω τώρα.

Ενδείξεις Προσοχής

Κατά τη συνομιλία οι ομιλητές χρησιμοποιούν διάφορα λεκτικά στοιχεία για να πληροφορήσουν τον ομιλητή ότι παρακολουθούν τα λεγόμενα του. Στα βιβλία ξένων γλωσσών παρατηρείται μια απουσία τέτοιων ενδείξεων προσοχής ή ανατροφοδότησης (backchannelling) π.χ. Χμ, χμ... όπως αυτά χρησιμοποιούνται από τους φυσικούς ομιλητές. Το ίδιο συμβαίνει και με τα στοιχεία συμπλήρωσης (fillers) όπως "ε..." και "α...". Το απόσπασμα που ακολουθεί συγκαταλέγεται στα λιγοστά παραδείγματα που περιέχουν στοιχεία ανατροφοδότησης.

(προηγείται κείμενο)

Διευθυντής Έχετε κάποιο λογαριασμό στην τράπεζά μας;

κ. Παππάς Ναι, έναν λογαριασμό ταμιευτηρίου. Έχω μαζί μου το βιβλιάριο.

Διευθυντής Μπορώ να το δώ;

κ. Παππάς Βεβαίως, ορίστε.

Διευθυντής *E...* για τι ποσό σκέφτεστε;

κ. Παππάς Χρειάζομαι περίπου δέκα εκατομμύρια

(...)

κ. Παππάς Κατάλαβα. *E...* θα συνεννοηθώ με τον μηχανικό και θα σας ξαναενοχλήσω

Διευθυντής Όποτε θέλετε.

(...)

κ. Παππάς *A...* σας ευχαριστώ. Πολύ με εξυπηρετείτε έτσι.

Διευθυντής Σας παρακαλώ. Πάντα στη διάθεσή σας.

Βαθμός επισιμότητας

Το λεξιλόγιο και το ύφος το οποίο έχει επιλεγεί συχνά δεν συνάδουν με την επισιμότητα της κατάστασης που περιγράφεται. Κάποτε, το ύφος είναι υπέρ το δέον επίσημο ή ευγενικό για τη συγκεκριμένη περίπτωση. Υπάρχει προκατάληψη υπέρ μιας τυποποιημένης γλώσσας, που θυμίζει κάποτε λογοτεχνική γλώσσα, όσον αφορά το συντακτικό και την επιλογή του λεξιλογίου. Επίσης παρατηρείται σπάνια χρήση αργκό ή καθομιλουμένης με παντελή απουσία υβριστικού λεξιλογίου.

Ακρωτηριασμός του κειμένου

Στο οπτικοακουστικό υλικό παρατηρείται επίσης επιμελής απάλειψη φυσικών εξωτερικών θορύβων όπως θόρυβος σε πολυσύχναστους χώρους, θόρυβος από αυτοκίνητα, φωνές ή φταρνίσματα παιδιών ή άλλων ανθρώπων, γραφομηχανές σε γραφεία, μηχανές σε εργοστάσια, θόρυβος από τηλεόραση ή ραδιόφωνο. Αυτά τα γλωσσικά και εξωγλωσσικά στοιχεία αφθονούν στη φυσική, καθημερινή χρήση του λόγου και καθιστούν την κατανόησή του πιο δύσκολη.

Καταστασιακή Αυθεντικότητα

Το ερώτημα που τίθεται σ' αυτό το σημείο είναι κατά πόσο το περιεχόμενο (context) του διαλόγου είναι πιθανόν να υπάρξει στον πολιτισμό της προς εκμάθηση γλώσσας ή είναι φτιαχτό και μη ρεαλιστικό. Συχνά, παρατηρείται ότι οι συγγραφείς βιβλίων ξένων γλωσσών, στην προσπάθειά τους να παρουσιάσουν ένα γλωσσικό στοιχείο ή μια γλωσσική δομή, δημιουργούν κείμενα τα οποία δεν παράγονται από τους φυσικούς ομιλητές στην καθημερινή χρήση της γλώσσας.

Πολιτισμική Καταλληλότητα

Ένα άλλο συναφές ερώτημα είναι κατά πόσο οι καταστάσεις στις οποίες εμπλέκονται οι ομιλητές είναι σχετικές, κεντρικές ή περιφερειακές στο πολιτισμό της προς εκμάθηση γλώσσας. Για παράδειγμα το κυνήγι αλεπούς θα ήταν μια κατάσταση που είναι άσχετη με τον ελληνικό πολιτισμό.

Μηχανισμός εναλλαγής της σειράς

Η κάθε συνομιλία διέπεται από ορισμένους κανόνες οι οποίοι ρυθμίζουν τον τρόπο με τον οποίο οι συμμετέχοντες σε μια στιχομυθία αναλαμβάνουν το ρόλο του ομιλητή ή του ακροατή. Το τι βρίσκεται υπό διαπραγμάτευση είναι κατά πόσο οι ομιλητές επικαλύπτουν ή διακόπτουν την ομιλία κάποιου άλλου ομιλητή ή περιμένουν ο ένας τον άλλο να ολοκληρώσει τη συνεισφορά του στο διάλογο.

Ποσότητα και καταλληλότητα λεξιλογίου

Ένα επιπρόσθετο κριτήριο αυθεντικότητας είναι κατά πόσο οι διάλογοι περιέχουν λεξιλόγιο που θα χρησιμοποιείτο από φυσικούς ομιλητές σε παρόμοιες καταστάσεις ή το λεξιλόγιο και οι εκφράσεις που περιέχονται στο κείμενο είναι επιτηδευμένο. Συχνά οι συγγραφείς βιβλίων εισάγουν λέξεις στα κείμενα τους οι οποίες δεν συνάδουν υφολογικά με το υπόλοιπο κείμενο.

Συζήτηση και Συμπεράσματα

Το κύριο συμπέρασμα της έρευνας αυτής είναι ότι, όπως έχουμε δει πιο πάνω, οι διάλογοι που συναντούμε στους διάφορους τύπους εποπτικού υλικού για τη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας υστερούν ως προς την αυθεντικότητά τους. Παλαιότερες εκδόσεις παρουσιάζουν πιο πολλά προβλήματα, ενώ παρατηρείται συνεχής βελτίωση με την εισαγωγή στοιχείων που πηγάζουν από την ανάλυση του προφορικού λόγου.

Ανάμεσα στους διάφορους τρόπους βελτίωσης του υλικού αυτού, θεωρώ ως πιο σημαντική την ενδελεχή και λεπτομερή περιγραφή διαφόρων λεκτικών πράξεων όπως για παράδειγμα στις μελέτες των Κεχαγιά (1994) και (1988) ή με τη χρήση ηλεκτρονικών σωμάτων κειμένων (corpus). Η χρήση των corpus έχει πολύ μεγάλη σημασία στην εκπόνηση εποπτικού υλικού. Επιπλέον όταν αυτά παράγονται από φυσικούς ομιλητές μιας γλώσσας αντικατοπτρίζουν τις γλωσσικές εμπειρίες ενός ατόμου ή μιας ομάδας. Αυτές οι εμπειρίες δεν συμπίπτουν κατ' ανάγκη με αυτές του μέσου ομιλητή-μέλους μιας συγκεκριμένης γλωσσικής κοινότητας. Για παράδειγμα, η έρευνα των Scotton και Bernstein (1988) έδειξε ότι όταν κάποιος ερωτηθεί "Πού είναι το κτίριο X;" η πρώτη του αντίδραση δεν είναι η προσφορά συγκεκριμένων

πληροφοριών σχετικά με τη θέση του εν λόγω κτιρίου, αλλά μια γενική αξιολόγηση της κατάστασης η οποία δηλώνεται με εκφράσεις όπως "Α, δεν είναι πολύ μακριά" ή "Πω πω, πολύ μακριά είναι ρε παιδί μου! Αυτό το στοιχείο δεν υπήρχε στους διαλόγους σε βιβλία αγγλικής ως ξένης γλώσσας.

Ένα παρόμοιο παράδειγμα παρουσιάζει και ο Παύλου (1993) στην έρευνα του με θέμα την παροχή πληροφοριών για τα αεροπορικά εισιτήρια μέσω τηλεφώνου. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν δείχνουν ότι οι ταξιδιωτικοί πράκτορες πάντοτε προσφέρονται να δώσουν πληροφορίες για αυτοκίνητα ενοικιάσεως. Και πάλι, αυτό το στοιχείο δεν παρατηρήθηκε στους διαλόγους σε βιβλία αγγλικής ως ξένης γλώσσας.

Εν κατακλείδι, η χρήση αυθεντικού διδακτικού υλικού στην διδασκαλία της γλώσσας (μητρικής ή ξένης) είναι απαραίτητη, εφόσον ο στόχος της διδασκαλίας προσανατολίζεται στην απόκτηση επικοινωνιακής ικανότητας. Η σύγχρονη περιγραφή της γλώσσας που δίνει έμφαση στις επικοινωνιακές στρατηγικές του ομιλητή μας επιτρέπει να αναπτύξουμε το κατάλληλο υλικό για μια αποτελεσματική διδασκαλία. Μιλώντας για την αγγλική ο Widdowson (1996: 67) σημειώνει, ειρωνικά, ότι "τώρα που γνωρίζουμε τη πραγματική φύση της γλώσσας δεν έχουμε πλέον καμιά δικαιολογία να μην τη διδάξουμε".

Βιβλιογραφία

Ball, R. (1997). **The French Speaking World: A Practical Introduction to Sociolinguistic Issues**. London: Routledge.

Γεωργακοπούλου, Α. και Γούτσος, Δ. (1999). **Κείμενο και επικοινωνία**. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Hughes A. and Trudgill, P. (1979). **English Accents and Dialects**. Oxford: Edward Arnold.

Κεχαγιά, Αικατερίνη. (1994). **Οι Στρατηγικές του Αιτήματος της Συγνώμης στα Ελληνικά**. Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Εργασία. Α.Π.Θ. Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλολογίας.

Pavliou, Pavlos. (1993). **Making ticket reservations over the phone**. Unpublished manuscript. Georgetown University.

Porter, D. & Roberts, J. (1987). **Authentic listening activities**. In M.H. Long & J.C. Richards (Eds.), *Methodology in TESOL: A book of readings* (pp.177-187). New York, NY: Newbury House.

Russ, C. (1995). **The German Language Today**. London: Routledge

Scotton and Bernstein. (1988). **Natural Conversations as Model Textbook for Textbook Dialogue**. *Applied Linguistics* 9 (4): 372-384.

Stewart, M. (1999) **The Spanish Language Today**. London: Routledge

Widdowson, H. G. (1996). **Comment: Authenticity and autonomy in English Language Teaching**. *ELT Journal* 50, 67-68.

Παράρτημα Α: Βιβλία ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας που χρησιμοποιήθηκαν για τους σκοπούς της έρευνας.

Ελληνική Γλώσσα. 1993. Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη.

Ξέρετε Ελληνικά. 1989. University Studio Press.

Τα Ελληνικά για ξενόγλωσσους. 1995 Αθήνα.

Επικοινωνήστε Ελληνικά. 1994. ΔΕΛΤΟΣ

Ελληνικά ΤΩΡΑ. 1992. Νόστος

Τα νέα ελληνικά για ξένους. 1994. ΑΠΘ Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών. Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

Τα ελληνικά ως δεύτερη γλώσσα. 1996. ΑΠΘ Ι. Ν. Σ. Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

Στη χώρα του Αριστοτέλη. 1996. University Studio Press.